

Архивски број: 08-332/7
29.07.2026 година

Постапувајќи по претставка бр. 08-332/1 од 24.3.2026 година поднесена од ----- во име на својата малолетна ќерка -----, за извршена дискриминација во областа на образование, наука и спорт, поднесена против -----, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација врз основа на член 21, став 1, точка 14 од Законот за спречување и заштита од дискриминација (Службен Весник на Република Северна Македонија бр. 258/2020 од 30.10.2020) го донесе следното:

МИСЛЕЊЕ

НЕ СЕ УТВРДУВА ДИРЕКТНА ДИСКРИМИНАЦИЈА врз основа на личен статус - ученичка со статус на изречена педагошка мерка во областа на образование, наука и спорт од страна на ---- - врз -----.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

До Комисијата за спречување и заштита од дискриминација (во понатамошниот текст: „Комисијата“) беше поднесена претставка бр. 08-332 од 24.3.2026 година, од страна на ----- во име на нејзината малолетна ќерка -----, за сторена дискриминација во областа на образование, наука и спорт од страна на -----.

Во претставката се истакнуваат наводи за селективен третман и исклучување на ќерката на подносителката од избор за летен камп за учебната 2025/2026 година. Притоа, се наведува дека конкретната ученичка има одличен успех и примерно поведење, но во претходната учебна година ѝ била изречена писмена опомена, за која подносителката тврди дека постојат сериозни процесни неправилности (немало архивски број, печат, правна поука и доказ за уредно доставување). Оттука, подносителката на претставката се жали дека педагошката мерка била изречена за учебната 2024/2025 година, а летниот камп на кој не ѝ било овозможено да учествува се одржува во учебната 2025/2026 година. Оттука, подносителката смета дека се врши двојно санкционирање на ученичката во годината која следи, а согласно тоа и во сите наредни години на школување што директно ѝ нанесува штета на ученичката и ја става во понеповолна положба во однос на другите ученици, со тоа што ваквата одлука директно го ограничува правото на ученичката на еднаков пристап до училишни активности и развојни програми.

Во продолжение на претставката, се наведува дека ученичката била ставена на првичната ранг листа како исполнувач на условите, јавно објавена пред целото училиште, а потоа била визуелно обоена со друга боја како „одбиена“. Оттука, подносителката на претставката наведува дека доколку критериумот за избор бил ученикот да нема изречена педагошка мерка во текот на школувањето – зошто воопшто нејзината ќерка била дел од рангирањето.

Во однос на настанот поради кој на ќерката на подносителката ѝ била изречена педагошка мерка во учебната 2024/2025 година, се наведува дека станувало збор за одземање на мобилните телефони на 8 ученици за време на часот по физика кои заборавиле да ги остават во кутијата за мобилни телефони, а им биле во џебовите, со што се истакнува дека ученичката не го користела или злоупотребила телефонот. Следствено на ова, се наведува дека по наставниот час, од страна на вработена во стручната служба ѝ било кажано со висок тон дека

доколку ваквиот настан се повтори, ученичката ќе биде избркана од училиштето, што според подносителката претставува директна закана која предизвикала дополнителен стрес особено бидејќи станува збор за солидна и мирна ученичка која дотогаш не ги прекршила правилата во училиштето, ниту пак добила друг вид на опомена.

На крајот на претставката, подносителката истакнува дека на официјалната веб страница на училиштето се објавени слики од ученици присутни во училница со мобилни телефони во присуство на професори, стручна служба и директорката, при што наведува дека во таквите случаи не се преземени педагошки мерки.

На ден, 31.3.2026 година, од страна на подносителката на претставката беше доставено доуредување во кое беше наведениот дискриминаторски основ како „образование и личен статус, односно статус на ученик со изречена педагошка мерка“. Во продолжение на доуредувањето, се наведува дека согласно правилникот за изрекување на педагошки мерки од Законот за средно образование, педагошките мерки важат за тековната година за која се изречени, поради што подносителката наведува дека интерниот правилник за учество на камп директно се коси со правилникот за изрекување на педагошки мерки. Во однос на јавното обојување на јавно објавениот список се смета како повреда на угледот и достоинството на малолетник, создавање негативна перцепција пред врсници и индиректна стигматизација.

Во однос на изречената писмена опомена од класниот раководител, подносителката смета дека постојат формално правни пропусти при нејзиното изрекување, наведувајќи дека истата не може да ја достави до Комисијата бидејќи нејзе не ѝ била доставена, поради што тврди дека постојат сериозни индикации дека мерката не е изречена согласно пропишаната процедура, дополнително на што наведува дека од страна на Државниот просветен инспекторат бил направен увид и било констатирано дека на писмената опомена не е запишан датум или архивски број и е згрешена годината на школување. Во продолжение, подносителката истакнува дополнителни пропусти кои смета дека се сторени при изрекувањето на педагошката мерка.

Во прилог на доуредувањето е доставен списокот на ученици кандидати за летен камп за учебната 2025/2026 година и свидетелство на ќерката на подносителката за претходната учебна година.

На ден 31.3.2026 година, од страна на подносителката беше доставена дополнителна документација за прилог на претставката за заштита од дискриминација, заведена под арх. бр. 08-332/3, која се состоеше од документација од постапка која се водела пред Државниот просветен инспекторат и приговор против прелиминарната ранг листа на ученици – учесници на летен камп, како и одговор кон истиот.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација согласно член 24 став 7 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, на ден 26.5.2026 година испрати Известување бр. 08-332/5 за произнесување по наводите од претставката до -----.

На ден 11.6.2026 година до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација пристигна произнесување од страна на -----, заведено под арх. број 08-332/6, како одговор на наводите истакнати во претставката за заштита од дискриминација.

Во даденото произнесување во целост се отфрлаат наводите за сторена дискриминација и нееднаков третман, со тоа што се наведува дека не е утврдена заштитена дискриминаторска основа, не е утврден релевантен споредбен субјект и не е покажана причинско-последична врска помеѓу личниот статус на ученичката и одлуката со која не е избрана да учествува во летен камп. Оттука, се наведува дека во конкретниот случај, подносителката не докажала дека постои дискриминаторска основа и одлуката која се оспорува не претставува одземање или ограничување на правото на образование, образложувајќи дека истата не се однесува на

редовна настава, оценување, упис, премин во наредна година, пристап до учебници, педагошка поддршка или друг основен образовен стандард, туку се однесува на факултативна програма со ограничен број на места и со претходно утврдени критериуми.

Во однос на ова, во произнесувањето е наведено дека критериумот за избор на ученици за учество на летен камп во јуни 2026 година кој е поврзан со поведение, дисциплина и/или постоење на педагошка мерка е објективен, разумен и легитимен критериум за избор во активност што претпоставува патување, престој, претставување на училиштето, доверба, почитување на правила и безбедност на сите ученици. Во продолжение, се наведува дека ваквиот критериум не таргетира лична карактеристика, туку релевантна фактичка околност од воспитно – образовниот процес.

Во однос на наводите за двојно санкционирање на ученичката, се наведува дека во постапката за заштита од дискриминација не може да се расправа за содржината и начинот на донесување на изречената педагошка мерка за 2024/2025 учебна година, бидејќи предметната одлука е конечна и не била оспорена во соодветна постапка. Во произнесувањето не се спори фактот за одличниот успех и примерното поведение на ќерката на подносителката.

Во продолжение на произнесувањето, се наведува дека согласно член 57 од Законот за средното образование, заради повреда на должностите и неисполнување на обврските за ученикот може да се применат педагошки мерки: писмена опомена, опомена пред отстранување и отстранување од јавното училиште, при што писмената опомена ја изрекува раководителот на паралелката, наставничкиот совет или директорот. Во оваа насока, се наведува дека на конкретната ученичка ѝ била изречена најлесната педагошка мерка – писмена опомена од класниот раководител, при што согласно упатството за изрекување педагошки мерки, мерката била одмерена објективно и праведно после извршениот разговор од класниот раководител, предметниот професор, училишниот психолог/социолог со таткото на ученичката и ученичката. Се наведува дека ученичката сама го повикала родителот кој присуствувал и учествувал во составувањето на записникот, дополнително на што писмената опомена му била врачена на таткото на ученичката, за што стои потврда со неговиот потпис која е архивирана во писмената документација за ученичката. Оттука, се наведува дека писмената опомена била евидентирана и во главната книга за класот за учебната 2024/2025 година, дополнително на што ученичката изјавила дека во иднина ќе го остава телефонот во кутија, а нејзиниот родител изјавил дека е запознаен со прекршувањето на кодексот од страна на неговата ќерка. Во однос на предметните тврдења, во прилог на произнесувањето е доставена и документација потпишана од страна на ученичката и нејзиниот родител. Притоа, се наведува дека мерката „писмена опомена“ била прифатена и ја исполнила педагошката намена, во иднина ученичката не го повторила дејствието за кое била опомената. Дополнително, во однос на конкретната педагошка мерка се наведува дека истата не била оспорена од страна на законскиот застапник на ученичката, кој бил информиран за ваквата мерка и не поднел приговор против неа.

Во однос на споредбата која се прави во претставката за заштита од дискриминација со фотографии од официјалната „Facebook“ страница на училиштето, каде ученици држат мобилни телефони во присуство на професори и стручната служба на училиштето, се наведува дека предметната споредба не содејствува со фактите, поради фактот што фотографиите на кои подносителката се повикува се од други настани, а не се направени за времетраење на наставен час.

Во продолжение на произнесувањето, се наведува дека кога училиштето организира активност надвор од редовната задолжителна настава и со ограничен капацитет, училиштето има право и должност да утврди критериуми за избор, кои може да опфатат успех, поведение, редовност, дисциплина, мотивација, претставување на училиштето и способност за

почитување на правила во групна активност. Оттука, најдобриот интерес на детето не значи автоматско одобрување на секоја посакувана факултативна активност, при што тој бара балансирање на интересот на конкретното дете, на другите ученици, безбедноста, педагошката цел, редот во училиштето, угледот во институцијата и превенцијата од повторување на повреда на правила.

Во однос на наведената дискриминаторска основа, од училиштето истакнуваат дека истата не е докажана, поради тоа што педагошката мерка не е вродена, трајна или лична карактеристика, туку педагошка последица од конкретно поведение во образовната средина, при што се наведува дека потребно е да се докаже дека училиштето постапувало поради личноста/идентитетот на ученичката, а не поради објективно релевантна дисциплинска одговорност, особено имајќи го предвид фактот дека ваквата мерка не била изречена само за ќерката на подносителката, туку и на 8 други ученици.

Во однос на критериумот „да не постои изречена педагошка мерка во текот на школувањето“, сметаат дека истиот е објективен и легитимен, како и јавно истакнат во условите, образложувајќи дека легитимната цел претставува безбедно учество во камп, дисциплина во група, доверба при престој надвор од училиштето, претставување на училиштето и заштита на другите ученици, а ваквиот критериум е поврзан со природата на активност и не е насочен кон лична карактеристика на ученикот. Во продолжение на ова, се наведува дека неучеството во летниот камп не го ограничува правото на образование на ученичката, при што таа продолжила да има пристап до настава, оценување, училишна поддршка, учество во редовниот образовен процес и други активности за кои ги исполнува условите. Оттука, се истакнува дека летниот камп е изборна/дополнителна активност со ограничен број на места, за која училиштето смее да постави селективни критериуми. Во однос на прелиминарната ранг листа, се наведува дека во истата биле внесени имињата на сите ученици кои се пријавиле за учество во летниот камп, а после проверката на целосната документација и услови, била изготвена конечната ранг листа, истакнувајќи дека корекцијата по проверка на критериуми не претставува дискриминација, туку административно усогласување на списокот со правилата и проверка на исполнетоста на услови и претходно истакнати критериуми.

Во однос на означувањето на кандидатите кои не ги исполнуваат условите на ранг листата со различна боја, се наведува дека причините за неисполнување биле означени, при што јасно стоело дека секој незадоволен од истакнатата прелиминарна листа имал право на приговор ако податоците за исполнетоста на критериумите не биле точни. Во продолжение на ова, се наведува дека за јавниот камп се пријавиле 75 кандидати, а имало предвидени 55 места за учество, при што училиштето во демократска и транспарентна постапка извршило избор од кандидатите кои ги исполнувале условите и критериумите.

Во однос на процедуралните забелешки за педагошката мерка, се наведува дека наводите за непостоење на архивски број, печат и правна поука на опомената би биле прашање на формална правилност на актот за педагошката мерка и користење на соодветен правен лек во образовната постапката, при што истите не докажуваат дека ученичката била третирана понеповолно заради некоја заштитена основа.

Во однос на наводот за закана од страна на стручната служба, се истакнува дека истиот е недокажан и нерелевантен со оглед на тоа дека претставува посебен фактички навод кој треба да се докаже со пријава, службена белешка, сведоци, записник или друга документација.

На крајот на произнесувањето, се наведува дека во активност како камп, индивидуалниот интерес на еден ученик мора да се балансира со интересите на другите ученици, наставниците-придружници и училиштето, кое не е пасивен организатор, туку одговорна институција која мора однапред да процени ризик, дисциплина, доверба и

капацитет за почитување на правила. Во оваа насока, се наведува дека последицата од ваквото постапување е ограничена на една конкретна факултативна активност, при што истата не е јавно казна или трајно исклучување од училишниот живот и не влијае на оценувањето на ученичката или нејзиниот успех и пристап до образование. Оттука, се наведува дека во конкретниот случај не постои дискриминаторска основа, не е докажан релевантен споредбен субјект и не е докажана причинска врска помеѓу наводниот личен статус на подносителката и одлуката.

Во прилог на произнесувањето беа доставени критериумите за избор на ученици кои ќе учествуваат на летниот камп во јуни 2026 година, прелиминарната листа, конечната ранг листа, правилникот за педагошки мерки на училиштето, записник за воден разговор од 4.3.2025 година со прилог Писмена опомена од класниот раководител на конкретната ученичка и изјави од класниот раководител, стручен соработник и од предметниот професор.

Имајќи ги предвид наводите во претставката, одговорот во произнесувањето и дополнително прибавените докази, Комисијата утврди дека не е сторена директна дискриминација кон ----- од страна на ----- врз основа на личен статус – статус на ученичка со изречена педагошка мерка во областа на образование, наука и спорт, при што Комисијата ценеше дека не е исполнета законската дефиниција за дискриминација која согласно член 6 од Законот за спречување и заштита од дискриминација гласи:

“Дискриминација е секое разликување, исклучување, ограничување или давање првенство што се заснова на дискриминаторска основа, со сторување или несторување, што имаат за цел или резултат спречување, ограничување, признавање, уживање или остварување на правата и слободите на одредено лице или група на еднаква основа со други. Ова ги опфаќа сите форми на дискриминација вклучително и оневозможување на соодветно приспособување и оневозможување на пристапност и достапност на инфраструктурата, добрата и услугите.”

Дополнително на ова, во конкретниот случај не е исполнета и законската дефиниција за директна дискриминација согласно член 8 став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, кој гласи „(1) Директна дискриминација постои кога со едно лице или со група се постапува, се постапувало или би се постапувало понеповолно во однос на друго лице или група во фактичка или можна споредлива или слична ситуација, врз дискриминаторска основа“.

Следствено, наводите за сторена дискриминација поради фактот што ќерката на подносителката на претставката била одбиена за учество на летен камп во организација на училиштето против кое беше поднесена претставката не беа сторени веројатни. Оттука, конкретниот критериум за неизречена педагошка мерка во текот на школувањето како услов за учество на летен камп, не претставува непропорционална мерка која би била дискриминација согласно Законот за спречување и заштита од дискриминација. Во оваа насока, Комисијата го имаше предвид фактот дека станува збор за факултативна активност која е организирана во форма на летен камп, при што во рамките на истата може да учествуваат само ограничен број на ученици кој изнесува 55, при што и во самото произнесување беше истакнато дека ќерката на подносителката на претставката не е единствената ученичка на која ѝ била изречена предметната педагошка мерка, ниту пак е единствената на која не ѝ било овозможено да учествува на летниот камп. Во однос на второто, Комисијата го ценеше и фактот дека меѓу останатите ученици кои не ги исполнувале критериумите за учество, не биле само ученици со изречена педагошка мерка, што во предметната претставка се наведува како дискриминаторски основ и причина за понеповолен третман, туку имало и ученици кои не исполнувале друг критериум за кои било наведено дека: „не го исполнуваат критериумот одлучен успех во I година“.

Следствено на ова, ценејќи ја претставката и образложението дадено во произнесувањето по наводите од претставката, Комисијата не утврди нееднаков третман и дискриминација кон ----- врз основа на личен статус – статус на ученичка со изречена педагошка мерка од страна на -----.

Согласно надлежностите од член 21 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, а во врска со член 27 став 1 од истиот Закон, врз основа на погоре изнесеното, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација одлучи како во диспозитивот на мислењето.

Комисија за спречување и заштита од
дискриминација
Заменик претседател на Комисијата
Зекир Абдулов

